

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Cl. Ep. ad Cor.
Clem. Constit.
libr. 8. cap. 2.
Judith tempore
Manassis
regis Juda facinus
suum
videtur edi-
disse.

Bell. De verb.
Dei libr. 1. c. 12.
Secat. in Ju-
dith cap. 1.
quæst. 1. & seq.
Pet. De doctr.
Temp. 12. c. 26.
Refelluntur
argumenta
Adversario-
rum.
Primum ar-
gumentum.

1. Mach. 4. 59.
Judith 9. 2.

Judith 16. 8.

Gen. 26. 34.

Fulgent. Epist.
3. cap. 14.

tustior quoque Clemens Romanus in Epistola ad Corinthios, & Auctor Constitutio- num qua Clementi eidem tribuuntur?

V. Et si vero minime propositum hic habeo novam de Judithæ ipsius facinore, de Nabuchodonosore, & Arphaxado, in ejus historia commemoratis, eorumque ætate disputationem instituire, aut veteres recudere, quæ tot ac tantæ habitæ sunt super hoc argumento, ut penitus jam exhaustum sit, dicam tamen paucis per mihi eam placere quæ in Manassis Juda regis ætatem confert hanc historiam, & Nabuchodonosorem sciscit unum esse ex Asarhaddonis successoribus, qui tum Assyriorum imperio præfuerit; regem vero Babyloniorum obnoxium habuisse Assyrios hoc tempore & stipendiarium; at Arphaxadam ipsum esse Dejecem Herodoti libris celebratum; & quæcunque narrantur illic tum evenisse, cum in vinculis Manassis Babylone attineretur. Hæc sententia partim à Bellarmino, partim à Serario, partim etiam à Petavio edita, ita omnibus occurrit Adversariorum vitiligationibus, & nodos omnes disputationum præcidit, ita cum exteris ac sacris consentit historiis, ut in ea facile acquiescam.

VI. Dixi Grotium non hunc Librum rejicere duntaxat in Antiochi Epiphaniæ tempora, sed totum etiam commentitium, meramque esse Parabolam docere; & Judith, sive יהודית, esse Judaicam gentem, Bethuliam esse Templum Dei, בית-אל-יה; Judithæ gladium esse preces sanctorum; Nabuchodonosorem hic ut alias sæpe Ebræis Diabolum significare; Assyriam vero, factum; Holophernem typum esse Antiochi, ita dictum à הלפר נחש, quod Chaldaice *Lictorem serpentis* sonat; Judith viduam fingi, ut Judæam omni auxilio destitutam exprimat; Joachimum, sive Eliaximum *Deum surrecturum* significare, quæ spes cum homines Deo conjungat, idcirco ad Sacerdotem referri; Simeone Rubeni filio ortam dici Juditham, quod Ruben contracte dicitur, pro ראה בעני *vidit miseriam* Deus, & ex ea Dei miseratione nasci Simeonem qui ab obedientia nomen habet; Simeonem Rubeni filium nullum fuisse, ex eoque commentu suspicionem firmari; Manassem virum ab oblivione dictum cæli æstu mortuum fingi, quod adversa nobis Dei oblivionem excutiant, diem victoriæ à Juditha relatæ, ab Ebræis celebrari solitum dici, ut significetur dies φώτων, sive ἐγκαίνιον, nempe purgati Templi, & dedicatæ Aræ à Juda Machabæo, quemadmodum legitur capite

quarto prioris Machabaici. Denique Libri hujus Scriptorem Græcos auctores legisse suspicatur; nono quippe capite, pro eo quod habet Hieronymi interpretatio: *Qui violatores extiterunt in coinquinatione sua*, Græca habere: *οἱ ἐλυσσαν μίσην παρθένου ἐν μίσησι*. (sic enim recte emendat, pro μίσην, quod editi Codices habent;) & quod decimo sexto capite Titanum filii commemorentur. Acute hæc quidem Grotius & erudite, ut reliqua; sed non tamen vere. Neque sane primus opinionis hujus architectus habendus est: ipsi quippe præluserant Lutherus, Chytræus, Beroaldus, Reineccius, & alii ex Heterodoxis plerique, qui historiam Judith, poeticum figmentum & tragœdiam appellant. Præterea Ebræus quidem Poëta faciem Grotio videtur præluxisse, ut factum ad ἐγκαίνιον θυσιασθείου & ad Assamaneorum ætatem referret. Laudatur à R. Davide Ganz in עמך דוד his verbis: *Tempus hujus facti ignoramus, nihil enim de eo reperi in libro Josephi. Juxta verba Poëta Misad jozer schel chanucha, è fundamento effigiantis dedicationem (Templi) evenit hoc facinus etiam diebus Assamaneorum.* Jam vero quod nomina in allegoriam & parabolam trahit, fecit idem in veris Scripturæ sacre historis Origenes, fecerunt & alii Patres ac Interpretes Scripturæ plerique, pro captu suo unusquisque, & sæpe quidem adeo ingeniose & feliciter, ut res non veræ & re ipsa factæ, sed fictæ & appositæ ad allegoriam excogitatæ videantur. Judithæ nomen Judaicam gentem signare ait; ante vero signabat Judaicam gentem, cum id gereret Judith uxor Esau, filia Beerî Hethæi, cujus mentio extat in Genesi; Bethuliam vero, quam exponit *Domum Dei*, interpretantur alii, *Virginem Dei*, & aliam inde parabolam extundere possunt. Holophernis nomen, quod ab Ebraico derivat, Persicæ est originis, perinde ut Tisaphernes, Intaphernes, Pharnaces, & Pharnabazus. Holophermes ille Ariarathis Cappadocum regis frater, cujus meminit Appianus in Syriacis, num *lictor serpentis* fuit, aut Diaboli minister? Pari modo refelli possunt allegoricæ reliquorum nominum expositiones. Porro neque Ruben ille Simeonis pater, unde historiam hanc in dubium vocabat Grotius, neque postremus versus ultimi capitis, qui annuæ festivitatis ex Judithæ victoriæ ab Ebræis institutæ meminit, extant in Græca interpretatione, quam certiore Hieronymiana & tutiorem dixi; & pro Rubene exhibet illa quidem Israël. Nam cum Latina habeat: *Filii Salathiel, filii Simeon, filii Ruben*, Græca ita sunt concepta: *ἱσὺ σαλαθιήλ, ἱσὺ σαιμωνιδῆ, ἱσὺ ἰσραήλ.* Fulgentius vero: *Filii Sathisada, filii Simeon, filii Israël.* Quamvis autem nulla nunc festivitatis ex factò Judith in-

stituta occurrat in Ebraeorum libris memoria, tempore potuit abrogari, ut saepe fit. Graecanica vero locutiones, *λέων μέγαν*, & *ὄσι πτόνων* adventitia sunt, & ab Interpretibus prodierunt, qui tum optime interpretandi munere functi sunt, cum nativum quid & *αυτοφυές* ac vernaculum, non peregrinum sapit ipsorum oratio. Exempla majoris licentiae occurrunt apud Interpretes Scripturae. In librum Jobi Interpretes Septuaginta & Vulgatus, Pleiadis, Hyadum, Orionis, Arcturi, & Amaltheae nomina intruferunt. Capite vicesimo sexto Proverbiorum Ebraicum *מַרְנַח*, quod *acervum lapidum* sonat juxta Aben Ezram, reddit Hieronymus, *acervum Mercurii*. Alexandriae nomen praefert Vulgata Jeremiae, Ezechielis, & Nahumi editio, pro Ebraico *נַח*, cum longo post hos Prophetas tempore Alexandria condita sit. Quis sanus inde colligat hos Auctores Ebraeos Graecorum scripta legisse? Vides ergo quam levibus argumentis sua Libro huic derogetur veritas & antiquitas; atque eo levioribus, quo facilis exoticis & sacris historicis conciliari potest. Merito itaque opinionem eam, quae Judithae historiam confert in Assamonaeorum aetatem, refellit, ut dixi, R. Azarias, hoc praecipue argumento, quod Chaldaico sermone conscripta sit.

VII. Qui post solutam Captivitatem, Judithae casus incidisse volunt, eo potissimum id approbare student, quod legitur capite quinto Graecae interpretationis: *ὁ ναός τῆς θεοῦ αὐτῶν ἐξήλθεν εἰς ἔδαφος*, quo Templi excidium significari volunt. Notassent vero aliud esse, *ἤλθεν εἰς ἔδαφος*, aliud *κατελέσθη εἰς ἔδαφος*, aut *καταβλήθη εἰς ἔδαφος*, ut recte observatum est à Serario: hoc enim sonat, *in solum disturbari & dirigi, solum aquari*: illud vero est, *conculcari & pedibus proteri, ut solum proteri solet*. Itaque cum Manasses captus est ab Assyriis, verisimile est impiam gentem referatis Templi foribus in id penetrasse, atque ultro citroque nulla habita loci reverentia cursitasse, & profanis pedibus loca sancta haud secus quam publicum solum proculcasse. Ita intellexit Syrus Interpres qui Graeca expressit.

VIII. Recudi quoque potest adversus Libri hujus antiquitatem argumentum illud, quo librum Tobiae supra vidimus oppugnatum; locum videlicet in Canone fuisse habiturum, si Synagogae magnae & Esdrae temporibus superior fuisset. At eadem utemur responsione quam supra adhibuimus, quo tempore compositus est Canon, res Judaicas in tantis fuisse positas angustiis, nondum cincta moenibus Urbe, urgentibus undique adversariis, ut nondum popularium suorum scriptiones omnes, quae in eum recipi mererentur, Esdras compilare potuerit, ac proinde quae semel seclusae fuissent à Canone, in eum non fuisse ab Ebraeis deinceps admittas, postquam clausus ac circumscriptus est.

IX. Nihili vero facimus argumentum, quod adversus libri Judith, ac libri etiam Tobiae dignitatem & auctoritatem ex Josephi silentio ducitur: nam & Jobi historiam & Bethlehemitarum infantum caedem, aliaque praetermisit, & exiguum esse infitialis argumenti vim scitum est. Deinde vix alia retulisse Josephum videmus, quam quae habebantur in libris Canonicis. Nam quamvis paucula quaedam de suo alicubi asperserit, fecit id tamen praeter institutum: profitetur quippe in Prooemio Archaeologiae se eam ex literis Ebraicis translaturum. Clarius etiam in libro decimo: *καὶ ὅδ' ἐνθάδε ἐν ἀρχῇ τῆς ἰσραήλ ποδὸς ἐπισημαίνονται τὰ ἔργα, ἢ μεμνημένους ἡσφαλιστάμην, μόνον τε μεταφράζων τὰς ἑβραίων βίβλους εἶπον εἰς τὴν ἑλληνίδα γλώσσαν, καὶ ταῦτα δηλώσθην, μή τι προσενθῆς τὴν τὴν ποδὸν αὐτῶν ἰδίον, μή τι ἀφαιρῆν ὑπερβύβλος*. Initio enim historia hujus respondi iis qui in rebus à me declaratis desiderabunt quippiam, vel expostulabunt, me Ebraeorum solum Libros Graece redditurum professus, promittens futurum ut in rebus exponendis nihil addam de meo vel detrahā. Ebraeorum libros dicit, qui in Canone habebantur; in quem recepti non fuerant libri Tobiae & Judith, qui cateroquin nec Ebraice scripti erant.

⋯⋯⋯

DE LIBRO ESTHER.

I. Disputatur de Auctore libri Esther. Variæ opiniones proponuntur. II. Opus esse videtur Synagogae magnae. III. Probatum ejus γνησιότης & antiquitas; deque Graeca illius interpretatione disputatur. IV. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum, in quo disputatur de sex postremis libri Esther capitibus. V. Secundum argumentum.

I. **Q**UOD ad librum Esther attinet, etsi habitus est in Ebraeorum Canone, nihil tamen minus dubius est ipsius Auctor ac superiorum. Esdrae ad-